

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MÉGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hova az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Előljáráóságunk figyelmebe.

Községünk déli oldalán, keletről nyugati irányban, mintegy 50—60 hold terület el, mely az ártéri kút, s a községben összegyülemelő s kifolyó eső víz medenczéjeül szolgál. Valahányszor e medence mellett elhaladok, mindannyiszor eszembe jut, mily vétek és kár, hogy e terület oly parlagon hever, s a községnek mi hasznot sem hoz. Pedig e területet nagyon is lehetne értékesíteni, s merem állítani, ha e medence a mostani vízbőséggel magán kézben volna, tulajdonosa már rég gazdag ember lenne. Mindezeket nem vádképpen hozom fel, hanem csak azért, hogy községünk érdemes Előljáráóságának szives figyelmét rá felhívjam.

Bárki menjen el, a maczóéri gát s a község között elterülő víz mellett szemébe fog tűnni az, hogy a víztükrét itt ott egyes kis szigetek tarkítják, melyeket ellep a gyom, az igaz hogy ezeket gondozni nem kell, de hasznot nem is adnak, s csak is arra jók, hogy a néha néha reájuk vetődő egyes ludak és sertéseknek nyujtsanak némi hitvány tápot, továbbá a szélein lévő egyenlőtlen nagyságu és mélységű gödrök életveszélyessé teszik a benne lévő vizet, a maczóér partján lakó családok gyermekeire nézve, kik azt — bár eléggé helytelen dolog — így nyári meleg időben fürdölnek. Ezenfelül néhány polgártársunk ruczája, ludja, és sertése elveszi a szabad fürdőt, s ez az egész haszon ebből a nagy területből.

Ezek után bátor leszek elmondani azt, hogy esetleg azon terület az enyém lenne, mit tenék vele.

Mindenek előtt egy mély árokkal elválasz-

tanám azon területet, mely városunk kőbányájául szolgálna, s a honnan a lakosság az építkezéshez szükséges sárga földet beszerezhetné; a többi részét — miután a benne lévő vizet a lehetőségig lecsapolnám — mód van rá, ott a nagy gát alatti átérészt — az egyes kiálló-szigetet képező földdarabokat széthányatnám, s lehetőségig rónáznám. — Ezek után szemlét tartanék az egész terület felett. — A mélyebb helyeket, — ott a kórház környékén — néhány ezer ponty ikrával, s néhány pár-rákkal népesíteném be, ott csekély gondozással ezek szépen tenyészének, s azt hiszem néhány év alatt a beruházási költségen felül is hozna hasznot, a kevésbé mély helyeken pedig már gyökereket ültetnék — van a Körös partján elég, nem is kellene messze menni — s azon részig, hol a legnagyobb szárazságban is víz borítja a talajt, nádas alapítanék, pár év eltelté után egy szép nádasom lenne s hogy e nádas is meghozná a maga tisztességes kamatait, azt hiszem bizonyíthatnom felesleges dolog.

Azon részét pedig, mely csakis tavasszal, s nagyobb s hosszabb ideig tartó esőzések alkalmával borítottatik el vízzel, a kosár fűvek legjobb nemeivel ültetném be. Községünkben számosan értenek a kosárfonáshoz, hány ezer és ezer czirok seprűt kötnek, mind a kettőhöz szükséges a fű vessző, s azok kiknek erre szükségük van, nem egy esetben más határban kénytelenek azt beszerezni. Azt hiszem, ha a fűzfák megerednének, már három éves koruktól kezdve több hasznot adnának, mint olyan területű buzavetés, s e fű ültetésnek kettős haszna is lenne, először is egy újiparágat — a kosárfonást — lehetne községünkben meghonosítani, másodsor a népnek alkalmá-

lenne arra, hogy a czirok seprű kötéshez szükséges fű vesszőt jutányosan beszerezhetné*); esetleg a példa hatása folytán, vizenyősebb talaját — ha mást, nem az árok partját — szintén ily kosár fűzzel ültetné be.

Végül azon részét e területnek, mely tekvésénél fogva csak is rendkívüli esetekben borítottatik el vízzel, korántsem hagynám libalegelőnek, mint most, hanem az első évben kiosztanám dinnyeföldeknek, s midőn már a talaj át lenne kapálva, szőlővel ültetném ki, s hogy a filloxera kárt ne tehessen benne, évenként kétszer u. m. tavasszal és ősszel, a rendelkezésemre álló vízzel mesterségesen elárasztanám.

Tudom, hogy számos polgártársunk zokon veuné, ha a fentebb vázoltak keresztül vitétnének, de ezen is lehetne segíteni, mert a téglavetésre szánt helyeken úgy is feles számmal lennének gödrök, s a duzzogó polgártársak sertései, ruczái és ludjai ott is élvezhetnék az ártéri kút éltető vizét.

Mint fentebb is említém, nem volt czéлом szemrehányást tenni az Előljáráóságunknak, csak is jóakaratu tanácsképen bátorítottam előadni a fentieket azon óhaj kapcsán, miként tegye ezen ügyet az Előljáráóság tanácskozás tárgyává, s ha már nem tudjuk ártéri kútunk felesleges vizét másként érvényesíteni, legalább közvetett uton — t. i. a felesleges víz felfogására szánt medenczét igyekezzünk jövedelmezővé tenni, s azt hiszem egy kis jövedelmet még megbirna a község kasszája.

Balkányi.

*) Egyik másik polgártárs nagyon is jutányosan jutna hozzá.

S z e d ő

SZARVAS és VIDÉKE TÁRSADALMI HETILAPJA.**Hattyu a kacsák között.**

Eröss Gusztávnak, a mint a főpróba zsbongó közönségén végig jártatta szemét s jobbra balra közönggetve kezét szoritott a közel álló ismerősökkel, egyszerre csak feltűnt egy hölgy, akt a földszint utolsó sorában egymagában ült és elfogult figyelemmel nézte a leeresztett vasfüggönyt.

— Ki az a hölgy? — kérdezte az egyik színesztől.

- Árkai Lidi.
- Színésznő?
- Az.
- Nem ismerem.

Ha Eröss Gusztáv azt mondja: nem ismerem, körül-belül úgy mondja, mint Színnyei bácsi, ha egy íróról kell bevallania, hogy nem ismeri. S a tény konstatacióját nyomban követi a fogyatékoság kiigazítása. Eröss Gusztáv egyenesen a magányos hölgy felé siet s naiv bizalmassággal megszólítja.

— Valóban csodálatos, hogy nem volt még szerencsém, nagyságod bizonyára csak rövid idő óta van szerződve.

Eröss Gusztáv fölöslegesnek tartja, hogy a nevért megmondja. A milyen mesé. valószínűtlen, hogy ő valamelyik színésznőt ne ismerjen, épp oly holt bizonyosság, hogy őt ismeri minden színész és színésznő. Az első éves növendék az első napon az iskolában azt tudja meg, hogy kicsoda Eröss Gusztáv. Az új igazgató őt fogadja elsőnek, őt üdvözlö az ültőzében.

A referensek szives hajlamát ő kéri ki a zsenge tehetőségek számára s az országos kaszinóban ő indítványozza mindig: hány tanulásszéklet prenumeráljanak. Ha fiatal leány közepes vagy jelentékeny sikert arat, Eröss Gusztáv nyomban érdeklődik iránta, előadás után haza kíséri s napközben vele sétál.

Am ne tessék ezért rosszat gondolni sem Eröss Gusztávról, sem protégéiről. A művésznőknek kedves kedve ő valóban a művészetet szolgálja. Igen kedves ember, a kinck évi huszezer forintja van, és éppenséggel semmi dolga nincsen. Egyetlen szenvedélye a színház s egyetlen hivatása a kezdők portálása. S hogy most Árkai Lidihez lépett, nem aanyira az ültében is feltűnő magas termet és sajátságosan finom, gyermekes szépségű arc vonzotta, mint éppen csak az, hogy Árkai Lidi új tag s valószínűleg kezdő.

Árkai Lidi, mikor a fiatal ember nem sértő bizalmassággal megszólította, elpirult s úgy fészkelődött, mint aki nem tudja, mit csináljon. Eröss Gusztáv is meghökkent, mert megszokta, hogy nyájas mosolygással fogadják. Nem érezte magát biztos talajon szavarában megtette a mit fölöslegesnek gondolt: bemutatta magát.

A hölgy még mindig elfogultan biccentett a fejével, félve összehúzódott ülésén s alig hallhatóan viszont ő is elrebegette a nevét.

— Csodálom, hogy nagyságodhoz eddig nem volt szerencsém, bizonyára vidéken működött eddig?

Mint a gyerek, ha bünt vall be, olyanformán sutogta a hölgy:

- Nem működtem meg.
- Eröss Gusztáv nagyon megütődött rajta.
- Lehetetlen, szült, most végzett volna?

A hölgy félő aggodással vetette rá nagy szemét, mintha katasztrófát várna:

- Nem végeztem.

— Hogyan, hiszen akkor . . .

Ez volt a katasztrófa. Hiszen akkor nem is színésznő? Hát akkor mi?

Mind a kettő egyet gondolt. Árkai Lidi ezzel vivódott: ez az ur most szinpad kalandornőnek fog tartani s illetlenül viseli magát. Eröss Gusztáv meg azt gondolta: ez a leány zavarban van, azt hiszi, hogy én most kalandornőnek tartom, aki csak értékes czimnek használja föl színésznő voltát.

Árkai Lidi remegve hunyta be a szemét: istenem, mit fog most mondani?

Eröss Gusztáv meg finom érzékére hallgatva, gondolta: meg kell őt nyugtatni. S nyájas meglepetés hangján, jókedvűen szült:

— Hiszen ez nagyon érdekes lesz. Nagyságod bizonyára nagy tehetség s az igazgató éles szemére vall, hogy fölfedezte.

A hang megnyug'atta a hölgyet, de amit mondot, nem.

— Nem tudom, szült kissé fölbátorodva, még nem próbáltam soha. De az igazgató azt mondta, hogy csak legyek nyugodt, nem oszt ki nekem szerepet.

— Ah, ez nem járja, méltatlankodott a protektor, még ma beszélék a direktorral s holnap szerepet kap. Ijedten könyörgött neki a hölgy:

Az istenért, ne tegye, kérem, ne tegye! Megölne a szegény, ha a szinpadra kellene lépnem.

Eröss Gusztáv nevetett.

— De édes kisasszony!

Elpirult, alig hallhatóan susogta:

— Asszony vagyok.

Ezer bocsánat, a szinpad neve után nem tudhattam. Aztán ez a fiatal arca, leányos szépsége . . .

Árkai Lidi még jobban elpirult, de mosolyogva adta meg a felvilágosítást:

— Elváltam az uramtól, nyomban az esküvő után.

HIREK.

— **Üszóversenyt** rendez a főgymn. tanuló ifjúsága részvételével a főgymn. tornatanára ma d. u. 4 órakor a Holt Körösön. Pálya hossza 200 m. Indulás a Robitsekféle gőzmalomtól. Cél az új híd. Díj minden korosztálybeli csoportgyőztesnek egy-egy díszoklevél a főgymnasiumtól; műngrásért szintén egy oklevél adatik. A csoportgyőztesek újra mérkőznek s az ezek közt első „győztesek győztesek” címet nyer az oklevélben.

— **Tüzoltó gyakorlat.** Az Ö. T. egyesület külön csapata ma d. u. 2—3-ig gyakorlatot tart a város-házán.

— **Millenniumi kitüntetések.** Közéletünk két régi, érdemes és általánosan tisztelt munkását érte a korona kegye, kitüntetése. Mindkettő tisztos közpályai futót be s mindkettőnek tisztelői nagy tábora gratulál a méltó kitüntetéshez. Ladicz György megyebizottsági tag, ki évtizedek óta nagy tevékenységet fejt ki a megyei életben s főleg az alsó fehér körösi ármenetítő társulat körül, mint ennek elnöke mutat föl sikeres munkásságot, a vaskorona rend III-ik osztályú keresztjét kapta. Szabó János körös-tarcsai ref. lelkes megyebizottsági tag, a békés-bánati esperesség buzgó esperese pedig a Ferencz József rend lovagkeresztjét. Mindketten büszkeségei közéletünknek s méltán örülünk, hogy a legfelső helyen érdemeik a figyelmet nem kerülték el. Azok sorában, kik a kitüntetés publikálásával üdvözlőikkel felkeresik a két érdemes férfit, itt csatoljuk a magunkét, kívánva nekik közpályájokon további buzgalmat; kívánva, hogy az ezredves kitüntetésnek sokáig örülhessenek tartós egészség közben.

— **Választás.** Békés község képviselőtestülete a héten több megüresedett állást töltött be választás útján: adóügyi ellenőri jegyzővé Terney Ferencz eddigi iktatót választotta meg. Birtoknyilvántartó lett Lócser András eddigi főpénztári ellenőr; iktató lett Tass Lajos eddigi tasanádi járási szolgabírói írnok; rendbiztosá Biró Imre választatott, ki eddig Szarvason volt hasonló minőségben.

— **Kitüntetett megyebeli nagybirtokos.** A millenárius tenyész állat kiállítását Ő Felsége május 31-én meglátogatván, kiváló érdeklődéssel szemlélte meg annak hazai fajta csoportjait. S amint Darányi földművelési miniszter kalauzolás mellett kíséretével a hosszan fekvő fedetlen korlátokban elhelyezett békési uradalmi és más jelesebb tenyészetek gondos megtekintése közben előre haladt, a korlátok túlsó végére a sarkadi uradalom által kiállított jószágokhoz érkezett s megpillantván a páratlan remek kollektívát, jó ideig gyönyörködött az évszázados multtal bíró gulya szemléletében s környezete előtt legmagasabb megelégedését ezen szavakkal fejezte ki: „Az eddig látott tenyész-állatok között ezeket találok legszebbeknek.” — Majd pedig a jelenlévő uradalmi tisztához Márki Imréhez azon kérdést intézte: „A grófia nincs-e idefent, hogy van?” A kapott feleletekre szívesen mondá: „Köszönöm, üdvözlöm a grófot.” — Végre a jószágok gondozására felvitt gulyások kinézése es remek ruházata feletti legmagasabb megelégedését nyilvánítván, katonásan szalutált s folytatta a szemlét.

— **A főgymnasiumunk államsegélye.** A választás közoktatási miniszterium a szarvasi főgymnasiumnak 12 ezer forintot utalványozott a már szerződéssel is biztosított évi államsegélyből.

— **A szarvasi ág. h. ev. tanuló ifjúságának** dalkari, szavallati s zenészetű estélye június 18. este

8-tól a nagy teremben következő műsorral lesz megtartva: 1. A tanulók daloskőre elzeng műdalokat. 2. Szavallat Albusz Frigyes VII. o. t. 3. Zongorán játszik Zvarinyi János I. o. t. 4. Szavallat Horváth Béla VII. o. t. 5. Zongorán játszik Rohoska Géza VI. o. t. 6. Szavallat Acsay Lajos VIII. o. t. 7. Melodráma: „Petőfi Hortobágyon” Előadóják: Zongorán Balogh Alajos VIII. o. t. czimbalmos Salacz Elemér VII. o. t. hegedűs, Horváth Aladár VI. o. t. Szavallat Acsay Lajos VIII. o. t. 8. A tanulók daloskőre elzeng dalegyveleget. Belépti díj: személyjegy 50 kr. Tanulók karzati jegye 20 kr. A tisztasági bevétel az ezredév emlékére vásárolt harmonium vételárára van fenntartva.

— **Tanítók a pénzügyintézeteknél.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter még 1895-ik év december havában rendeletet bocsátott ki az ország valamennyi tanfelügyelőjéhez és közigazgatási bizottságához, melyben a tanítók pénzügyintézetek mellékfoglalkozását korlátozza, kimondván, hogy a tanítók pénzügyintézeteknél könyvvizetési állást csakis a közigazgatási bizottság előzetesen kikért engedélye mellett vállalhatnak el. Most a vármegye közigazgatási bizottságához érkezett leiratában a miniszter ama rendelkezését oda módosította, hogy a pénzügyintézeteknél a tanítóknak nem csupán a könyvvizetési, de belső tisztviselői, vagy igazgatósági minőségben való alkalmazása is az imént megjelölt korlátozás alá esik.

— **Szarvas város** a tulajdonát képező újonnan épült egyemeletes vendéglőgárdót, a hozzá tartozó melléképületekkel együtt f. e. július hó 1-én d. u. 3 órakor a város-háza tanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás útján berbe adja. A bérlet 10 évre terjed.

— **Ösztöndíj iparos segédeknek.** Az aradi iparkamara területén lakó, tehát békésmegyei iparosok folytatódhatnak 300 fites külföldi ösztöndíjért. Kérvények június 30-ig adandók be. Részletesebb adatokkal az érdeklődőknek szívesen szolgálunk.

— **A községi pótdadók növekedése** Igen érdekes az alábbi kiállítás a békésmegyei községek pótdadójáról, illetőleg arról, mily nagy mértékben növekedett a községi pótdadó nagysága az utolsó husz év alatt a békésmegyei községekben. Így Gyula városa 1875-ben 23946 frt. 1895-ben pedig 71942 frt pótdadót vet igénybe. Körülbelül ebben az arányban növekedett a pótdadó az egész megyében; Csaba községben 1875-ben 31394 frt, 1895-ben 72310 frt; Békés községben 1875-ben 14912 frt, 1895-ben 64285 frt; Gyoma községben 1875-ben 5973 frt, 1895-ben 22960 frt; Kétegyháza községben 1875-ben 2442 frt, 1895-ben 7488 frt; Gy.-Vári községben 1875-ben 3607 frt, 1895-ben 4503 frt; Új-Kígyós községben 1875-ben 4608 frt, 1895-ben 10541 frt; K.-Tarcsa községben 1875-ben 4074 frt, 1895-ben 7587 frt; Szarvas községben 1875-ben 22823 frt, 1895-ben 44378 frt. Fűzes (Gyarmat) községben 1875-ben 4955 frt, 1895-ben 18094 forintba rugott a községi pótdadó. Nem volt pótdadjuk 1875-ben: Doboz (1895-ben 2086 frt) M.-Berény (1895-ben 31903 frt.) Bánfalva (1895-ben 3636 frt.) P.-Szt-Tornya (1892-ben 3356 frt.) Kondoros (1895-ben

11211 frt) és Vésztő (1895-ben 11715 frt) községeknek. E kimutatás eléggé bizonyítja, hogy a magyar községek éppen nem riadnak vissza az áldozatoktól s szívesen lépnek az alkotások terére.

— **Juniális.** A szarvasi kereskedő ifjak, mint lapunk múlt számában jeleztük tegnap lett volna megtartva a népkertben, de a kellemetlen idő következtében nem lehetett megtartani. A táncolni vágyó fiatalok nem riadtak vissza az esőtől. Este rögtönzött mulatságot rendezett a Bárány vendéglő nagytermében, mely anyagilag is kitűnően sikerült. Az első négyest 40 pár táncolta. A hölgyek között a többek közt ott voltak: Kohn Janka és nővere Szerénke, Liska Irma, Wolfman nővérek, W. Andlik, N. Frisch Gize-la, Raschofszyk Rózsi, Krepsz Mariska, Reisman Lujzika, Pínáli nővérek, Schlesinger Berta, Züsz Irma, Stern Lottó, Züszholcz nővérek, Ferencz Lujza, Krecsmárik, N. Buck Janka, Stern nővérek. Grabenhofér Jánosné, Zsibel Józsefné, Bukk Adolfné, Csillag Beláné stbben. A fényes mulatság csak a reggeli órákban oszlott széjjel. Mint haljuk ma délután a népkertben szándékoznak, megtartani a tegnap elmaradt kert mulatságot.

— **Ünnepélyek az óvodákban.** A Lászlóffy téli óvodában e hó 6-án, a Kicska-féle óvodában pedig 12-én voltak a juniálisok. Az idő szép volt, a nap vígan árasztotta sugarait az apró, nagyjából magyar ruhába öltözött gyermekesereg, mely játsszi pajzansággal élvezte a juniális örömeit s csak estefelé oszlott széjjel, hogy helyet adjon az óvónénikék által meghívott, táncra vágyó fiataloknak. Valóban kedves gondolat volt ily táncmulatság rendezése az óvónénikék részéről. Hogy mennyire jól érezte magát az aranyfiatalok, az eléggé kiviláglék abból, hogy a tánczosok, főleg a hölgyek óhajára Sándor bandáját még a mulatság végét meghatározott időn túl is visszatartották, úgy, hogy mindkét helyen csak az éjjel vetett véget a kedélyes juniálisnak.

— **Tilos a halászat.** A halászatot kedvelők figyelmét felhívjuk amaz intézkedésre, mely szerint az élő Körös halászteleki részén semmiféle eszközökkel halászni nem szabad.

— **Zárt ajánlat-hirdetés.** A városi kovács-, bogar-, kötélverő-munkákra, valamint kereskedő-cikkre és vasárnapi-áru szállítására a város zárt ajánlatot hirdet, június 20-iki határidővel. A bővebb adatok és tudnivalók az első-jegyzői irodában tudakolhatók meg.

— **Figyelmeztetés.** Közegészségügyi szempontból a mostani járvány idején megiszivleendő figyelmetetés, hogy oly házakon, melyekben ragályos vörheny betegség van, vörös kereszettel jelzett táblácskák vannak, ily helyeken látogatásokat tenni nem szabad.

— **Gazdák figyelmébe.** A nemsokára beálló aratás idejére való tekintettel gazdáink tudomására hozzuk hogy részeseiket a szőlőművelésnél nem szabad fogadni. Cséplőgép-utajdonosok pedig csak olyan gépeket alkalmazhatnak, a kiknek oklevele Szolnokon a főkapitány által nyilvántartva van.

— **Sertésvész** Körös-Ladányban a sertésállomány közt sertésvész ütött ki, s így a zárlat elrendeltetett.

— **A megyei tisztviselők** nyugdíjára vonatkozó megyegyűlésileg hozott határozat a község-házán e hó 16-án közszemlére van kitéve.

Szegény apám előkrement s míg mi esküvőre mentünk, az alatt Amerikába szökött. Annak az embernek meg pénz kellett. Hát nyomban elhagytam, különben ő hagyott volna el engem.

— Ah és most?

— Az igazgató családunk régi barátja, szerződte tett, hogy legyen valami állásom.

Eröss Gusztávot nagyon érdekelte ugyan ez az eset, de csalódást is érzett. Hisz ez színecurának színész, nem pedig mellőzött csetsz.

— S nem is szándékozik fellépni?

— Nem tudom, felelt, nem vagyok tisztában se magammal, se környezetemmel. Gyermekkoromban egyre arról álmodoztam, hogy színész leszek, de most — nem tudom — oly idegenül érzem magamat e különvilágban s olyan árva vagyok. Az igazgató bemutatott néhány színésznek, de úgy látszik, megvetnek engem. A köszönésemet alig viszonozzák s szólni nem is merik egyhez sem. A férfiak meg olyan tolatkodóan bizalmasak, hiszen látom, hogy másokkal szemben is ilyenek és hogy nem gondolnak semmi rosszat, de én nem szoktam meg és irtózom tőle, hogy valamikor megszokjam.

— Ó, ne tartson attól, asszonyom, higgye el, mihelyt először a színpadra lépett, teljesen otthon érzi magát. Aztán a színháznál csakugyan más az érintkezés formája, mint a szalonban. Nagyságod tulságosan komoly, azt pedig nem szeretik a színésznők. Azt hiszik, hogy gőgből komoly nem akar velük érintkezni. De majd segíték ezen is. A viszonylatásra, nagyságos asszonyom, igen örültem a szerencsének.

S Eröss Gusztáv már ott volt az udvar-kellő közepén, mely a színház ünnepelt naivája körül képződött s Arkai Lidi a szemérményéből látta, hogy róla beszélnek most.

— Ugyan hagyjon békét azzal a hölgygyel, vágott

a szavába a naiva. Nem szeretem a libuskát, mely kacskák között fi-k-hatynak tarja magát.

A tarsa ag kaczagott s Eröss Gusztáv is, aki igen udvarias ember, kénytelen volt a naiva hasonlatát igen elméneket találni. S elérte azt, hogy a színház „tisztelőbeli tagját” ezentul hatynak nevezzék.

A naiva hasonlata különben igazán találó volt. Az Arkai Lidi teljes elszigeteltségének oka valóban a hívatásos színészek idegenkedése volt a más világból való kollega ellen. Nem szeretik a színésznőt isten csapásából. Erezték, hogy Arkai Lidi szerencsétlenségnek tartja, hogy színész és ez sérti őket. A vidéki városban, a hol Arkai Lidi élt, nem egy megfordult közülük s még élénk emlékekben van, hogy az új kollega páholya előtt hány-szor kellett hajlonganiok, s ez most közléük „súlyos” hatyu a kacskák között.

S volt még más is, a mi Arkai Lidit szamizta a színésznők köztársaságából: a tisztasága. A férfiak, akik nem foghatták át a derekát, alamuszinak tartották, a nők, a kik bohém könnyelműséggel, játékból csók-lódtak — férfiakkal, egyetérté aljassak. Hanem volt közöttük fiatal, tiszta lány is, de ezek sem prüdösködtek. Az Arkai Lidi szende pírulása és reszkető védekezése a férfiak jököde ellen, sértete oket.

— Menjen apáczána, szóltak s még sok minden egyebet, amit szegény Arkai Lidi soha sem tudott meg, de őszinteszerelemmel megérzett s még jobban felt a társaságtól.

Eröss Gusztávban azonban fölébredt a nem-cs ambiciój, hogy ő ennek az áva hatynak pozíciót szerez a kacskák között. Vegre egy kezdte, aki igazán reszortul, a kin kipróbálhatja a hatalmát. Mert a kiker, eddig protegált, azok anugy is boldogultak volna, Tehetségek voltak, tetszettek is, meg hatyuak sem voltak. Tüntetőleg a főpróba egész tartama alatt Arkai Lidivel foglalkozott, sőt el is kísérete.

S még az nap beszélt az igazgatóval. Az örökké rosszkedvű ember felhuzta a szemöldökét, meg a vállát legibgyesztette a szája csücskét s az Eröss Gusztáv lendületes dikezőjára azzal válaszolt:

— Szobalányuk tulságosan szép és előkelő, szerepnek meg tulságosan tudatlan. Legjobb lesz ennyiben hagyni a dolgot.

De Eröss Gusztáv nem hagyta annyiban, meg volt győződve, hogy a fiatal asszonyban nagy tehetség lakozik. Nem lehet tudni. A színpadra mindenestre kell bocsátani. Hát próbálja meg direktor ur egy háromszavas szereppel, de próbálja meg. Ebből a 3 szóból is kitűnik majd a tehetsége.

Belelelt vagy három héthe, míg ennyit ki tudott vinni protegője részére. Ezalatt a három hét alatt bőven kijárt neki a kötekedésből, gyönyörlődésből a színésznép részéről. Ő, aki eddig minden színészzel jobban volt, most ifikos keserűséggel fordult ellenük, bár nyiltan nem mutatta. Szeretettreméltóan mosolyogva hallgatta a hölgyek gyanúsításait, hogy a hatyu, úgy látszik, nem egészen a művészetével krítette föl érdek-lődését, hogy bizonyára titkos előadásokon ragyogtatta előtte tehetségét, mert nyilvánosan nem lehetett belőle része. Hogy a hatyuval eljátsza a Lohengrin counterfeit-ját: Lohengrin, aki a hatyuja csónakát vonja. Denique, belőle Lohengrin lett.

Arkai Lidi nagy háladatosan fogadta a fiatal ur pártfogását, de mintha jobb szerette volna, ha nem foglalkoznék vele. A szegény gyermek, teljesen magában állva, szenvedett elszigeteltségében, de félt minden közeledéstől is. Tudta, hogy Eröss Gusztávól nincs tartania, de mint a mokus reszketett teljes biztonságban is. Mikor pedig Eröss az örömhírral lepte meg, hogy szerepet kapott, akkor teljesen kétségbe volt esve. Mit csináljon a szereppel? Nem tud majd semmit és elájul, ha a színpadra lép. Eröss azzal vigasztalta

CSARNOK.

Édes teher.

Mulatoztunk vígan, szépen szólt a zene,
A gond, a búbanat el lett ott felelve,
Elfeledtem én is, boldogságban úsztam...
De hogy a boldogság nem tarthat örökké,
Azt előre tudtam.

Boldogságban úsztam, mert te is ott voltál,
Táncoltunk együtt a vig hegedű szónál,
Rám bízta kendődöt s én rigyáztam rája.
Édes teher volt az s nem mint te gondoltad
Szívem édes vágya.

Magamhoz szoritám azt az édes terhet,
Azt hittem angyalom, hogy téged őllelek,
De vagy karjaimban, mire régen rágyom,
Szavad is hallottam: Szereltek, mint senki
E széles világon!

Viradni kezdett már. Vége a zenének,
El is hallgatott a hegedű és ének.
Ádattam a terhet... hazament mindenki.
Azt a boldog órát s azt az édes terhet
Nem fogom feledni!

Béla.

Rejtélyes látogatás.

Midőn nemrég „megtelepedtem“, az első, ki tudomást vett rólam, egy úri ember volt, ki ünnöknek adta ki magát és azt állította, hogy az Egyesült Államok belföldi osztályával áll összeköttetésben. Azt feleltem, hogy eddig ugyanis mitsem hallottam üzletgárról, de annak dacára nagyon örvendek, hogy láthatom, — nem kíván helyet foglalni? Leültünk. — Nem tudtam semmi különös dolgot mondani neki, bár úgy éreztem, hogy azoknak, kik az önálló háztartás méltóságára emelkedtek, a társaságban okvetlen beszédeseknek, könnyedeknek és szeretetreméltóknak kell lenniök. Minden más hiányában azt kérdeztem tőle, vajjon szomszédságunkban nyitja-e meg üzletét?

Azt mondta: igen. (Nem kívánok ügyetlennek látszani, de azt reméltem, hogy majd ő fogja megmondani mivel kereskedik.)

Azzal a kérdéssel fordultam hozzá „milyen volt az üzlet?“ és ő azt felelte, „meglehető.“

Erre azzal válaszoltam, hogy egyezsége léphetnének és ha az ő kereskedőháza annyira megtetszik nekünk mint a másé, az ő vevői közzé szegődünk.

Azt felelte, hogy erősen reményli, hogy üzlete meg fog nekünk tetszeni és azt mondta, hogy még nem találkozott emberrel, ki ha egyszer üzleti viszonyba lépett vele, őt elhagyva más után járt volna.

Ez elég tetszetősen hangzott s bár a ravaszágnak

biztatgatta: csak négy szó az egész szerep s egy csésze teát kell behoznia. Ki fogja önteni a felét! — Dehogy, hiszen tíres lesz a csésze. — El fogja ejteni. — Dehogy, hiszen próbái lesznek, aztán majd itthon is begyakorolhatja. Igen, majd együtt tanulják be a szerepet.

Remegve ment a próbára, a hol számba se voltak. A rendező kijelölte a helyet, a hová a csészt tennie kell s ide-oda igazította, a mit a naiva kaján mosolygással nézett. A második próbán minden jól ment, mert a csésze nem volt a kezében, csak markirozta. Egészen boldog volt, mikor Eröss, aki a próbákra is bejáratos volt, megdicsérte.

A főpróbán azonban baj történt. Mikor Árkai Lidi a színpadra lépett s maga előtt látta a sűrű sötétben mozgó még sötétebb árnyakat, a színpadon úgy érezte, hogy a mélység szellén áll s ha még egyet lép, belebukik. Szédült s mikor a naiva türelmetlenül, félhangosan szólt:

— Hozza már, no!

Akkor összerendezte s a csésze kihullt a kezéből. A rendezőnek ki kellett jönnie, a kezébe adnia a csészt s úgy vezetnie őt karonfogva az asztalhoz,

Jelenés után a naiva pattogva kijelentette, hogy nem játszik, ha nem adnak neki más szobalányt. Nem bolond, hogy az egész estét kockáztassa, hogy halálos aggodalommal lesse azt a csészt vajjon szerencsésen megérkezik-e. A rendező is mintha mellette lett volna, bár csitítani iparkodott a felizgatott művésznőt. Árkai Lidi meg reszketve, haloványan állt ott skönnyek folytak végig az arcán. Az igazgatónak megessett rajta a szíve és mellette döntött. Delutánra oda rendelte külön próbára, felvonatta a függőnyt s úgy próbáltatta vele a belépést egy órán keresztül. Másnap megismételték s a naivával szemben felelősséget vállalt hogy minden rendben lesz.

nálunk, a kereskedőknél szokásos természetes kifejezésével volt felruházva, az ember elég tisztességesnek látszott.

Nem tudom pontosan, miképpen történt, de fokozatosan csaknem össze olvadtunk és együtt mentünk tovább társalgás közben és innen kezdve minden oly simán ment mint az óramű.

Beszéltünk, beszélünk és beszélünk — legkevesebbet én. És nevéttünk nevéttünk, nevéttünk — legkevesebbet ő, de azért az egész idő alatt nem vesztettem el lélekjelenléteimet. El voltam határozva, hogy homályos feleletei dacára is kitalálom üzletét — és elhatároztam mindezt kivenni belőle, a nélkül, hogy gyanúját felkeltsem. Azt hittem, hogy egy mely szövevényes fogással lépne csalom. Mindent el fogok neki mondani a saját üzletéről és ő a bizalmasság ilyen nyilvánulása folytán természetesen annyira felmelegszik, hogy elfeledkezik magáról és mindent el fog mondani a saját ügyeiről, mielőtt még gyanítaná, mit akarok. Így szóltam:

— Ön bizonyára nem is gyanítja, hogy minő üzleteket csináltam ezen a télen és a múlt tavasszal.

„Nem — nem hiszem, hogy tudnám. Lássuk — lássuk. Úgy kétezer dollár körül? De nem — nem, uram, tudom, hogy nem csinálhatt ily sokat. Mondjuk ezer-hétszáz, nemde?“

— „Ha-ha! Tudtam, hogy nem gyanítja. Ezen a télen és a múlt tavasszal leszámolt bevételeim tizenhét-ezer hétszázötven dollárt tettek, — mit szól hozzá?“

Ez csodálatos — valóban csodálatos. Fel fogom jegezni. És ön azt mondja, hogy ez nem is az egész?

„Az egész? Ugyan, hiszen itt van négy havi jövedelem a Buffalo Express-ből, ugy-ugy, no igen mit szólna ön ugy nyolcezer dollárhoz?“

„Ne mondja! Ugyan mit szólnék, mint azt, hogy magamat is szeretném a bőségnak ép ilyen öceánjában fetrengve látni. Nyolcezer! Feljegyzem. Ugyan ember! és mindezek tetejébe azt kell hallanom, hogy több jövedelme is volt?“

„Ha-ha-ha; Ön csak mellette jár, hogy ugy mondom. Itt az én könyvem „The Juno cents Abroad“, az ara a kötés szerint 3.50—5.00 Figyeljen, réám. Nézzem a szemembe. Az utolsó négy és fél hónap alatt ebből a könyvből kilenczvenötezer példányt adtunk el. Kilenczvenötezer! Gondolja csak meg! Egy példány átlagára négy dollár. Tehát csaknem „négyszáz“ ezer dollár, fiam. Én kaptam a felét!“

„Az ég szerelmére! Ezt le kell írnom! Tizenhét — hét — ötven — nyolc — két száz. Az egész, — igazán, szavamra mondom, a főösszeg kétszáz és tizenhárom vagy tizenhét ezer dollár körül mozog. Lehetőséges ez?“

Lehetséges! Ha tévedés fordul elő, ugy ez csak az ellenkező irányban lehetséges. Ezen évi jövedelmem tehát kétszáz és tizenhét ezer, ha számítani tudok.

Az úri ember föállott és távozni készült. Kissé kényelmetlenül éreztem magamat, hogy vallomásaim kárba veszték, sőt az idegen csodálkozás felkiáltásai következtében még lehetőleg ki is bővíttem őket. De nem; az utolsó pillanatban az úri ember egy nagy borítékot nyújtott át nekem és azt mondta, hogy az tartalmazza az ő vallomását, s hogy én mindent meg fogok tudni belőle üzletére vonatkozólag; s hogy ő rendkívül boldog lesz, ha ismerettségem bírhatja, és bár több vagyonos ember van a városban, mégis midőn vele ő összeköttetésbe léptek, azt tapasztalta, hogy alig tudnak megélni; és hogy valóban igen hosszú ideje annak, hogy egy gazdag embert szemtől-szembe láthat, beszélhet vele és kezeivel megtapogathatja, hogy alig tudja tartóztatni magát, hogy meg ne öleljen, — sőt nagy

szívességet tennék neki, ha megengedném, hogy megöleljen engem.

Ez annyira tetszett nekem, hogy meg sem kíséreltem az ellenállást, hanem megengedtem a jószívű idegennek, hogy karjaival átöleljen és néhány enyhítő könnyű gonditsen végig a nyakam hátsó részén. Azzal eltávozott.

Mihelyt elment, felbontottam vallomását. Négy perczig figyelmesen tanulmányoztam. Azután előkiáltottam a szakácsot és így szóltam hozzá.

„Fogj meg, mert elájulok. Forgassa addig Mária a rétest.“

Ah, minő gazemberrel volt dolgom! Vallomása nem volt más, mint egy nyomorult adólistám — az én magánügyeimre vonatkozó szemtelen kérdések hosszú sora, melyek négy finom nyomású oldálnak java részét betöltötték — mondhatom, oly kérdések voltak melyeket oly csodálatos lángelmével állítottak fel, hogy a város legöregebb embere sem tudta megérteni, hogy a legtöbb közülök mire czélzott — kérdések voltak azzal a számítással, hogy az ember négyszer akkora jövedelmet valljon, — mint a mennyit tényleg élvez, ne hogy esetleg hamisra esküdjék. Kibuvót kerestem, de ilyen nem találtam. Az I. számú kérdés teljesen talált ügyemre, mint a hogy az esernyő egészen és bőven befedi a hangyabolyt.

Mekkora üzleti nyereség volt a múlt évben ön által folytatott bármilyen üzletből, foglalkozás vagy hivatásból?

És ezt még tizenhárom más hasonló kutató természetű kérdés követte; a legszerényebbek közülök csak arról kívántak tudomást szerezni, vajon nem vettem-e részt betörésben, vagy utszéli rablásban, vagy valamely hasonló titkos forrásból nem húztam-e hasznot, vajjon nem szereztem-e oly vagyont, mely az I. számú kérdésnél felszámított jövedelemből kimaradt.

Tiszta dolog volt, hogy az idegen luddá tett saját magam által. Nagyon, nagyon világos volt a dolog. Saját ügyetlenségem folytán az idegen 214,000 dollár jövedelmet vallatott be velem. Ebből, a törvény szerint 1000 dollár ki volt véve a jövedelmi adó alól — a többi azonban megmaradt, és így az csak egy csepp volt az öceánban. A törvényes öt százaléknál fogva tízezer hatszáz és ötven dollár jövedelmi adót kell fizetnem a kincstárnak.

(Már ezen a helyen megjegyzem, hogy azt bizony nem fizetem meg.)

Egy nagyon tehető emberrel vagyok ismeretségben, kinek háza valóságos palota, a ki királyi asztalt tart, kinek fekvéségei óriási terjedelműek, de a kinek mindezek dacára nincsen jövedelme, a mit többször láttam a jövedelmi listáimból; kétszázbeesésben tehát hozzáfordultam tanácsért. Meghallgatta jövedelmeim réttentes felfedezését, föitette szemüvegét, kezébe vette a tollat és presto — szegény valék! A legegyszerűbb dolog volt, a mi csak valóban létezett. „A levonások“ról szóló tét ügyes alkalmazása volt az egész. Leírta hogy állami, nemzeti és községi adóm ennyi, hajótörés, tűz, stb. következtében előállott veszteségem ennyi, „apadása tényleges vagyonban“ ennyi, a „homestead“ járadéka fejében fizetett ennyit, mint az Egyesült Államok tengerészeti tisztjének adó alá vont jövedelmem annyit tesz és egyéb dolgokat. És midőn elkészült, átadta nekem a papírost — és azonnal megláttam, hogy mult évi jövedelmem egyezzen kétszáz és ötven dollárt és negyven centet tesz.

„Nos, így szólt, az ezer dollár a törvény szerint adómentes, önnek most már nincs egyéb dolga, mint elmenni és megesküdni erre az okmányra és kétszázötven dollár után megfizetni az adót.“

Mindig fel szokta használni ezen „levonásokat“ a saját ügyében, uram? kérdeztem.

Természetesen. Ha nem léteznék a „levonások“ czime alatt ez a tizenegy áldott pont minden évben koldussá

A főpróba közönsége meg száltében terjesztette mindenfelé, hogy holnap nagy mulatság lesz a premieren. A szobalány el fogja ejteni a csészt s lesz nagy felfordulás. A direktor — már április volt — nem számított közönségre s bőven osztogatta a szabadjegyeket s csak egy ámult, mikor a pénztáros izente neki, hogy szüntesse be az utalványozást, mert kapkodják a jegyeket. A kezeit dörzsölve hunyorgatott: ezt Árkai Lidi csinálta. Nagy siker ez, amilyet-szerében egy színésznek sem aratott még.

Csakugyan, a színház egészen megtelt. Árkai Lidi, mikor Eröss belépett az öltözőjébe, elrejtette az arcát. Szegyelte a festéket rajta. Fekete ruhájában fehér kötőfémben a szobalány fehér kontyában megindítóan szép volt.

— Csak bátran, kedves Lidi — először szólította színész-bizalmassággal így és Lidi nem ütődött meg rajta.

— Ugy félek, suttozta.

— Ne féljen semmit, minden jól megy, az igazgató is azt mondta, hogy nem lesz semmi baja. Meglássa még sikere is lesz!

— Siker, ebben a szerepben?

Jóízűt nevettek mind a ketten, a mi nagyon jól esett nekik.

Mikor a naiva csöngetésére Lidi először lépett a színpadra, a nézőtérben mozgás támadt.

— Ez fogja elejteni a csészt!

Feszült figyelemmel lesték két szavát: „Igenis, kérem.“ S minden íveg reá szegződött.

Aztán bekövetkezett a nagy pillanat. Lidi a csészével a kezében belépett, látni lehetett, mint tánczol a csésze a kis porcellán-tálcán. A mozgás a várakozás morájába ment át s Lidi érezte, hogy ez neki szól. Az a lámpaláz fogta el, mely a színésztörténet fölkorbácsolja s a képességet a lehetetlenségig fokozza. Ebben a lázban aratják a nagy színészek legnagyobb sikereiket s

ebben a lázban tette le Árkai Lidi biztos kézzel a csészt. A publikum meg, mely scénaát várt, most tapsban tört ki a csésze szerencsés elhelyezésén. Nevettek is mellette, de azt Lidi nem hallotta a dörgő tapsban. Kipirult a festék alatt és szívét a dícsőség keje járta át. Amint az öltözőjébe ért, ott állt már Eröss Gusztáv, diadalmas arccal s feléje nyújtotta a kezét:

— Ugy-e mondtam, hogy nagy sikere lesz!

S Árkai Lidi, megcsapva a színházi levegőtől, elvált a káprázattól, ráborult Eröss Gusztáv mellére és nevetve is, sirva is, szoritotta arcát barátjához:

Olyan boldog vagyok!

Másnap — mintha igazán nagy dolgot művelt volna — mohón nyult az újságokhoz s remegve kutatta az ismeretéseken a nevét. A legtöbbben benne is volt, mint új tag, aki feltűnt a szépségével s pár szava után itélve, igen tehetséges. Az egyik referens azonban külön „croquis“t szentelt neki, amelyben a csésze epizódot előzményeivel együtt széles jókedvvel traktálja. Bosszusan lökte félre az újságot: — Ah a goromba, azt bizonyosan a naiva csinálta.

S mikor tíz óra felé a színház udvarára lépett, magásra hordott fejével, mosolyogva és bizalmasan lépett a ténfergő társakhoz.

— Szervuszatok gyerekek!

S szoritgatta az ámulva feléje nyuló kezeket mikor az intrikus gratulálva átfogta a derekát, kacagva paszkolta meg az arcát:

— Mégy innen? Ott jön a feleség!

Majd észrevevén a rendezőt, hozzá sietett s az arcát simogatva, hizelegve szólt neki:

— Ugy-e, édes rendező ur, majd kapok nagyobb szerepet is!

Szóval, csak addig volt hatyru, a mig rá nem lépett a színpadra.

Köbor Tamás.

lennék téve ezen gyűlöletes és hitvány, ezen kinzó és zsarnok kormány által.

— Ez az uri ember magasan állott a város legszolidabb, morális sullyal és kereskedelmi tekintélyvel bíró emberei között és én is követem példáját.

Elmentem a jövedelmi hivatalba és régi látogatóm vádló tekintete előtt felállottam és hazugságot hazugságra, csalást csalásra, hitványságot hitványságra esküdtem, míg lelkemet hüvelykvastagságban vette körül a jogtalanság és önbecsülésemet örök, örök időre elvesztettem.

De hát mit tegyek? Az egész semmi egyéb, mint a mit Amerikának ezer legelőkelőbb, leggazdagabb, legbüszkébb és legtekintélyesebb, legtiszteltabb és legünnepelebb polgára minden évben elkövetett. És így nem törődöm vele. Nem is szégyenlem magamat legfeljebb mostanság keveset fogok beszélni és kerülni fogom a tűzálló keztyűket, míg menthetlenül bizonyos rettenetes szokásokat ültök magamra.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos SÁMUEL ADOLF.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Barif-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint inoxydált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, WIEN,

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek lából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipati czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra. barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleg-gyártásra.

I. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

Legjobb poloska irtó
bolhák, és konyha
rovarok ellen is stb.

ZACHERLIN

Hatása csodálatos! Öl biztosan,

mint bármely nemű szer mindenféle rovarokat és azért is az egész világon elősmert mint egyedüli a maga nemében, dícsért és igen kerestetik. — Jelei következő: 1. A lepecsételt üveg. 2. A Zacherlin név.

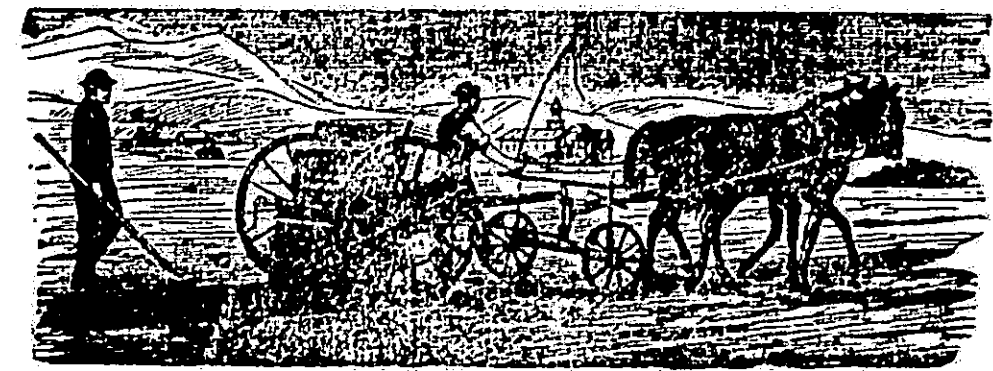
Kapható helyben:
Réthy Sándor,
Nyácsik Soma utóda,
Kmetz Mihály
urak kereskedésében.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, továbbá Járgány-
eséplőgépek, tisztító-rosták, kony-
kolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvatógépek, szeleskavácók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlő-malnak.

Egyetemes acél-ekék
és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék
gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint is kint ingyen és bérmentve küldetnek.

HIRDETÉSEK

JUTÁNYOS ÁRON FELVÉTELNEK

A „SZARVAS és VIDÉKE”

KIADÓHIVATALÁBAN:

Beliczey-utca 11. sz.